

**ДЕРЖАВНА
АРХІВНА СЛУЖБА
УКРАЇНИ**

У К Р Д Е Р Ж А Р Х І В
вул. Солом'янська, 24, м. Київ, 03110
Тел. 275-27-77, факс 275-36-55
E-mail: mail@archives.gov.ua
Web: http://www.archives.gov.ua
Код ЄДРПОУ 37552598

28.05.2013 № 02.3/1686

На № _____

Щодо звернення Подобеда П.

**Державний архів
Дніпропетровської області**

До відома:

**Директорам ЦДАГО,
держархівів областей, мм. Києва
та Севастополя**

Забезпечення права громадян на доступ до архівних документів, що містять інформацію про особу в державних архівах ґрунтується на чинному законодавстві України, а саме Конституції, законах «Про інформацію», «Про державну таємницю», «Про захист персональних даних», «Про Національний архівний фонд та архівні установи», інших нормативно-правових актах.

Відповідно до роз'яснень Державного комітету телебачення та радіомовлення України (лист від 01.10.2012 р. № 5081/32/5) отримання відомостей за архівними документами не відноситься до категорії запитів, що підпадають під дію Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Щодо звернення Подобеда Павла, який витребує з фондів Держархіву Дніпропетровської області копії документів з архівно-слідчої справи його далекого родича Семенка Сергія Гордійовича, родинні стосунки з яким документально не доведені, який був репресований, інформуємо про наступне.

Архівно-слідчі справи, як правило, сформовані з документів, що містять відомості не на одну, а кількох осіб, серед яких документи про оперативну й слідчу роботу, дізнання, показання свідків, інформація про членів сім'ї, родичів, колег та друзів, листування між підрозділами, службова кореспонденція, особисті речі та фотографії репресованих, інше.

Чинне законодавство України містить досить розвинену систему правових норм, які регулюють взаємовідносини між громадянами й органами державної влади в інформаційній сфері, у тому числі з питань доступу до відомостей про особу.

Стаття 32 Конституції України, разом з іншим, визначає, що кожен громадянин має право знайомитися в органах державної влади з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Ця стаття також визначає, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків,

визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Стаття 34 Конституції містить визначальні положення щодо прав громадян на інформацію та обмеження цих прав в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно.

Офіційне тлумачення положень статей 32 та 34 Конституції міститься в Рішенні Конституційного Суду від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012, а саме:

«інформацією про особисте та сімейне життя особи є будь-які відомості та/або дані про відносини немайнового та майнового характеру, обставини, події, стосунки тощо, пов'язані з особою та членами її сім'ї, за винятком інформації, що стосується здійснення особою, яка займає посаду, пов'язану з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, посадових або службових повноважень. Така інформація про особу є конфіденційною;

Збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди державою, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами є втручанням в її особисте та сімейне життя. Таке втручання допускається винятково у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини».

Доцільно наголосити, що наведені положення Конституції повністю відповідають міжнародному акту з прав людини – Європейській конвенції про захист основних прав і свобод людини 1950 року (стаття 8).

Положення про доступ до відомостей про особу та поширення такої інформації регулюється також Законами України «Про інформацію», «Про захист персональних даних», «Цивільним кодексом України» (стаття 302), положення яких відповідають вимогам зазначених статей Конституції України.

Стаття 11 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» визначає, що до конфіденційної інформації про особу належать дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження. Кожному забезпечується вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто.

Стаття 6 цього Закону містить обмеження права на отримання інформації про особу в інтересах захисту її репутації або прав інших людей, одержаної конфіденційно.

Другий пункт статті 5 Закону України «Про захист персональних даних» визначає об'єкти захисту, відповідно до яких *«персональні дані, крім знеособлених персональних даних, за режимом доступу є інформацією з обмеженим доступом»*.

Пункт 9 статті 6 цього ж Закону визначає, що «обробка персональних даних в історичних, статистичних чи наукових цілях може здійснюватися лише за умови забезпечення їх належного захисту».

У пункті 7 статті 8 Закону України «Про захист персональних даних» йдеться про захист персональних даних суб'єкта від «надання відомостей, що є недостовірними чи ганьблять честь, гідність та ділову репутацію фізичної особи».

Вимоги Закону України «Про захист персональних даних» поширюються на надання доступу до матеріалів архівно-слідчих справ репресованих громадян, що містять персональні дані цих громадян, оскільки такі дії є обробкою персональних даних.

Відповідно до статті 25 «Цивільного кодексу України» цивільна правоздатність фізичної особи припиняється у момент її смерті.

Пунктом 4 статті 305 «Цивільного кодексу України» визначено право на ознайомлення з особистими паперами, які передані до фонду бібліотек або архівів, згідно з яким, *у разі смерті фізичної особи особисті папери можуть бути використані, у тому числі шляхом опублікування, лише за згодою її дітей, вдови (вдівця), а якщо їх немає – батьків, братів та сестер*.

Частиною четвертою статті 16 Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» передбачено, що доступ до документів НАФ, що містять конфіденційну інформацію про особу, а також створюють загрозу для життя чи недоторканості житла громадян, обмежується на 75 років від часу створення цих документів, якщо інше не передбачено законом. Раніше зазначеного строку доступ здійснюється з дозволу громадянина, права та законні інтереси якого можуть бути порушені, а в разі його смерті – з дозволу спадкоємців.

У цьому контексті, державні архіви при вирішенні питань доступу до архівно-слідчих справ репресованих громадян, керуються положеннями статті 15 постанови Верховної Ради України від 24 грудня 1993 року «Про тлумачення Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», які визначають, що реабілітовані або за їх згодою чи в разі смерті близькі родичі мають право знайомитись з матеріалами закритих провадженням кримінальних та адміністративних справ і одержувати копії документів не процесуального характеру. Знайомитися з такими справами вони можуть тільки

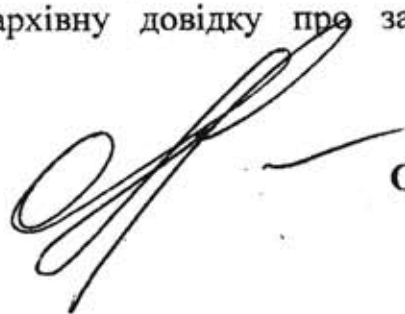
в разі, якщо в них немає даних, які можуть негативно вплинути на гідність, законні права та інтереси як самих потерпілих, їх рідних, так і інших громадян.

При перегляді архівно-слідчих справ репресованих громадян перед їх використанням працівники державних архівів мають також керуватися Зводом відомостей, що становлять державну таємницю (ЗВДТ), затвердженим наказом Служби безпеки України від 12.08.2005 р. № 440, зі змінами та доповненнями, зареєстрованим в Міністерстві юстиції 17.08.2005 р. за № 902/11182. При цьому, особливу увагу звернути на можливу наявність в архівно-слідчих справах відомостей, що підпадають під дію статті 4.2.1. ЗВДТ, якою визначено, що державну таємницю становлять відомості за окремими показниками про причетність до співробітництва, факт (незалежно від часу), плани залучення до співробітництва на конфіденційній основі для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що державні архіви кожний випадок, пов'язаний з наданням доступу до документів архівно-слідчих справ репресованих, що містять відомості про особу, мають вивчати окремо з урахуванням положень Конституції та Законів України, що регулюють інформаційні питання, оскільки, як видно з зазначеного, конкретне рішення залежить від наявності в особи права запитувати інформацію, співвідношення цього права та прав інших осіб, згоди особи надати інформацію про себе, режиму доступу до інформації, обмежень відповідного права. встановлених законом

Дії керівництва Державного архіву Дніпропетровської області, яким було відмовлено Подобеду П. в ознайомленні та наданні копій документів з архівно-слідчої справи репресованого Семенка С. Г. вважаємо такими, що відповідають вимогам чинного законодавства України. Для вирішення ситуації, що склалася рекомендуємо видати Подобеду П. архівну довідку про засудження та реабілітацію Семенка С. Г.

Голова Державної служби

О. П. Гінзбург